

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicija je v Ljubljani, Selenburgova ul. 6/II. Vse denarne pošiljatve je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2.50, za 1/2 leta K 1.25, v Nemčijo K 3.—, v Ameriko K 4.60. — Posamezne številke 8 vin.

Zaplenjeni!

Poslednja številka našega «Napreja» je bila zaplenjena. Članek o «pobožnih» dejanjih čenstohovskih menihov se je zdel gospôli pri kranjskem okrajnem glavarstvu — nevaren in zaplenil so ga, dasi je pred 14. dnevi brez vsake pripombe izšel v — «Rdečem Praporju». Gospod cenzor pri c. kr. okrajnem glavarstvu je zaplenil to, kar je ljubljanski njegov tovariš smatral za zdravo in dobro.

Naši naročniki in odjemalci — razen nekaj sto, ki dobivajo list v poštnih ovitkih — so sprejeli nekonzfiscirano številko. Nove izdaje nismo delali, ker nismo vedeli, kdo in koliko naročnikov lista ni sprejelo. Tisti, ki ga niso sprejeli, naj oprosté za enkrat; jih bomo že ob priliki zadovoljili na primeren način.

Občinske volitve po Kranjskem.

Po novem obč. zakonu bodo čez par mesecev po vseh občinah volitve, pri katerih bodo imeli tudi delavci volilno pravico. Tozadevni odstavki pravijo, da imajo pravico voliti v obč. odbore vsi oni avstrijski državljani, ki so dovršili 24 leto in ki plačajo kake davke, pa tudi tisti, ki ne plačajo nobenih... Torej tudi delavci, ki ne plačujejo davka v davkarijo, bodo smeli voliti, seveda le — v tretjem razredu, kjer bodo volili še vsi oni, ki so že volili v I. in II. razredu,

in to šele tedaj, če bodo mogli že tri leta stalnega prebivanja izkazati. Pa tudi tisti delavci, ki plačajo že davčine in dohodninski davek, ne bodo kar tako volili, ampak bodo morali izkazati dve leti stalnega prebivanja v občini...

Da — kar je res, je res! Novi obč. volilni red kar diši po sovrastvu zoper delavce. Delavca, tega klerikalci kar ne morejo! Vedo, da edino delavec se seli iz kraja v kraj — te stroke delavcev ne bodo nikoli volili, ker ne bodo nikdar izkazati mogli niti dveletnega, kamoli triletnega obstanka v občini. Isto velja za druge delavce, rudarje, predilničarje, kovinarje, železničarje.

Parola tistih, ki so kovali ta novi obč. volilni red, je bila: na videz dati delavstvu nekaj pravice, v resnici pa so jo odvzeli prav mnogim, ki so jo doslej že imeli.

Kljub temu seveda se bo moralo delavstvo pripraviti na volilno borbo. Če se že drugega ne bo dalo doseči, bo saj to: da se bo ob tej priliki pokazalo klerikalce zopet v pravi luči kot sovražnike delavskega ljudstva. In to je tudi potrebno in koristno.

Šesti avstrijski strokovni kongres.

Minuli mesec je zboroval na Dunaju v Delavskem Domu od 17. do 23. oktobra šesti avstrijski strokovni kongres. Kongres je velike važ-

nosti za strokovno gibanje avstrijskega delavstva, zato ga je tudi posetilo toliko število odposlancev, kakor nikdar poprej. Zastopane so bile vse narodnosti, zlasti mnogoštevilno Čehi. Slovenci so odposlali šest zastopnikov; dva iz Ljubljane, dva iz Trsta, enega iz Trbovelj in enega iz Zagorja.

Kongres je otvoril v pondeljek dopoldne poslanec sodrug Beer, ki je pozdravil vse prisotne odposlance, zlasti inozemske goste in zastopnike posameznih dežel.

Nato se je javil za besedo tajnik državne strokovne komisije sodrug Anton Hueber, ki je izpregovoril o sedanji draginji. Svaril je odločujoče kroge, naj preveč ne izrabljajo potrpežljivosti ljudstva. Nato je predlagal sledečo resolucijo:

„Strokovni kongres poudarja, da se je vsled podražitve življenskih potrebščin in stanovanj življenje delavskega razreda občutno poslabšalo.“

„To strahotno naraščanje ljudske bede je posledica splošnega razvoja kapitalističnega gospodarstva. Zasebna last delovnih sredstev ovira vse proizvodnjo in ves tehnični napredek. Popolnoma neuravnano kapitalistično gospodarstvo je ustvarilo strašno dejstvo, da na eni strani ogromne množice delavstva nimajo dela in stoje stroji tiho, medtem ko na drugi strani nedostaje življenskih potrebščin in morajo neštete množice stradati. Osredotočenje kapitala, razvoj kartelov in trustov provzročajo, da se kljub tehničnemu napredku dražijo življenske potrebščine in se pomnožuje dobiček in moč denarnega kapitala. Kapitalistično izdelovanje stoji vsled tega v najostrejšem nasprotju z življenskimi potrebščinami delavskih razredov. Ljudska beda ne bo prej izginila, dokler si delavski razred ne osvoji državne oblasti, odzame kapitalistom gospodarstvo nad delovnimi sredstvi in naredi delovna sredstva za last vsega ljudstva.“

„Dasi je draginja splošen pojav, ki temelji na kapitalističnem družabnem redu, vendar se v Avstriji še poostruje s carinami življenskih potrebščin, z indirektnimi davki, cenovno politiko železnic in zlasti s tem, ker se prepoveduje uvoz živine in mesa. Na svetovnem trgu jako močno naraščajo cene živilom; toda na domačem trgu vlada še hujša draginja, ker se da vlada voditi od kapitalistov in agrarcev. Strokovni kongres torej pozivlja vse strokovno organizirane delavce, naj se udeležijo boja proti kapitalistično-agrarni draginjski politiki, naj pospešujejo zadržno

gibanje in naj tako organizirajo proletarski konsum.“

„Ker se je vsled podraževanja živil zmanjšala kupovalna moč zaslužka, mora zahtevati delavstvo višjih plač. Zvišanje plač pa morejo izsiliti združenemu podjetniku le močne strokovne organizacije. Kongres zato pozivlja delavce, naj ne utrudno nabirajo novih članov, naj pomnožujejo bojni sklad strokovnih zvez in naj izpolnjujejo njih notranji ustroj. V okrepitvi strokovnih organizacij vidi strokovni kongres najizdatnejše sredstvo proti posledicam neznosne draginje.“

Resolucija se je enoglasno sprejela.

Nato so se izvršile volitve v razne komisije, nakar so pozdravili kongres H u y s m a n s v imenu mednarodnega socialističnega tajništva, dr. Adler za avstrijsko socialno demokracijo, Jaszaj v imenu ogrske socialne demokracije, Rauscher v imenu bosanske socialne demokracije. Nato je podal sodrug Hueber

poročilo državne strokovne komisije.

Vsak odposlanec je dobil tiskano poročilo o delovanju državne komisije. Poročilo se nanaša na veliko gospodarsko krizo, ki pa so jo strokovne organizacije dobro prenesle. Radi krize se je izdalo mnogo podpor; samo za brezposelno, potovalno in za podporo v sili se je izdalo 6,340.000 kron. Vendar pa se je kljub krizi doseglo mnogo višjo plačo, 65.000 delavcev pa skrajšanje delovnega časa. Te številke jasno pričajo o veliki moči strokovnih organizacij. Avstrijske strokovne organizacije so se o ugodnih razmerah jako naglo razvile; samoobsebi je umevno, da so morale slabe razmere vplivati na razvoj v nasprotnem smislu. To se je v sedanji hudi gospodarski krizi tudi zgodilo; izgubili smo 40.000 članov. Toda kriza že mineva in lahko vam povem veselo dejstvo, da zopet narašča število članov v vseh strokovnih zvezah razen v dveh. Zlasti krepko se razvija naša mladinska organizacija. Poročati tudi moram, da smo nabrali ob času velikega švedskega izpora v Avstriji vsega skupaj 115.000 kron in smo jih odposlali švedskim tovarišem. Še na kratko o delovanju komisije. Imeli smo 106 sej in smo rešili 10.000 vlog. Glasilo strokovne komisije „Gewerkschaft“ izhaja v 285.000 izvodih. Leta 1908 smo tudi izdali majhno knjižico, ki naj bi poučila delavce o našem stro-

kovnem gibanju. Saj v Avstriji je dovolj takih lopovov, ki hočejo razdreti enotno delavsko strokovno gibanje s tem, da vedno obrekujejo in lažejo, kako zapravljamo delavski denar. Mi smo torej izdali tisto brošuro v vseh avstrijskih jezikih, okroglo en milijon izvodov. Res so se takoj pokazali uspehi brošure; kljub krizi je pristopilo mnogo delavcev k svojim strokovnim organizacijam. Še nekaj o naših tajnikih in zaupnikih! Ta ali oni bo sicer dejal, da ne delajo dovolj naglo. Toda pomisliti je treba, kako so ti ljudje z delom vedno preobloženi in da torej niso mogli vsega opraviti tako, kakor si je kdo želel. Predstojništvo komisije mora priznati, da so storili njeni tajniki in zaupniki svojo dolžnost v polni meri.

Podal sem vam le kratko poročilo. Prosim vas, sodite pravično, in jaz upam, da boste priznali, da smo storili vse, kar je bilo v naši moči. (Živahno pritrjevanje.)

Nato je prišlo pregledniško poročilo, ki je našlo vse račune v najlepšem redu; komisiji se je dala zaupnica.

Konec prih.

Delo je vir bogastva?

«Delo je vir bogastva.» Pregovor in resnica obenem. Gotovo, da je delo vir bogastva, a ono je še več: stvaritelj vseh vrednot, podlaga vsaki človeški družbi. A raynotako je resnično, da je delo vir vsega bogastva drugih, ki celo leto ne napravijo ničesar koristnega, onih, ki žive v izobilju in razkošju. Oni pa, ki leto za letom od ranega jutra do poznega večera pregibajo roke, ki si smejo privoščiti komaj odmora in ki prežive vse svoje življenje v trudapolnem, dušo in telo ubijajočem delu, oni so trpini in ostanejo vse življenje, dokler ne poginejo kje v kakem kotu. Tema delo ni vir bogastva; njim ne poplačuje truda, njim ne pomaga do izobilja, njim ne pripravi užitka; samo siromšna eksistenca ob slabi in nezadostni hrani, v bornem prebivališču in poleg tega še revščina in skrb, bolezen in rana smrt, to je plačilo za življenje, polno truda in nadlog.

Delo je vir bogastva; ono je, ki omogoča človeku živeti in ki preskrbi vse potrebščine za življenje. Ono je torej predpogoj vsakega človeškega bitja, predpogoj eksistence nas vseh. Predstavimo si na primer, kako bi izgledalo življenje, ako bi hipoma ne bilo nikogar, ki bi nam izko-

paval premog iz zemlje; ali ako bi čez noč odšli vsi peki in mesarji, ali pa, ako bi ne bilo več tralcev, krojačev in čeyljarjev. Medvedov, s katerih kožami so se naši predniki oblačili, ni več; splošna izselitev v gorke pokrajine je nesmiselna, ker tamkaj zopet primanjkuje možnosti za pridobivanje hranilnih snovi. Komaj približno si je možno predstavljati, kake posledice bi imel samo eden izmed navedenih primerov. Brez gibanja delavcev, ki ustvarjajo koristne vrednote in pripravljajo iz sirov življenske potrebščine, je sploh nemogoča človeška družba.

Ako torej delo ni samo vir vsega bogastva, temveč predpogoj človeškega obstoja sploh, so torej oni, ki utelesujejo delo, delavci in delavke, najkoristnejši in neizogibno potrebni člani velike človeške družine, katero se mora ljubiti in spoštovati ter obdati z vsemi užitki in veseljem, ki so potrebni, da se poveča njih veselje do dela in vstvarjanja ter poviša njih delovno moč do največje plodnosti. Kaj pa nasprotno, ne vidimo, kako se ravna s temi najvažnejšimi člani človeške družine? Gleda se nanje prezirljivo, ravna se z njimi kakor z manj vrednimi, ima se zanje le roganje in posmeh, in nič redkega ni zanje zasramovanje in grdo ravnanje. Kjer pa se je prišlo do spoznanja, da je delavstvo potrebno, tam se jih pač smatra za potrebno zlo. Slabo se ga plačuje, zaradi tega se mora odreči vsem kulturnim užitkom ter biti veselo, da sploh ne umrje lakote ali zmrzne. Njega otroci umirajo že v rani mladosti ali pa morajo, kakor ono samo, zavreči svojo neveselo mladost v tovarni, pri stroju ali pri domačem delu. Družinsko življenje je polno skrbi in skvarjeno, ker v največ slučajih mora tudi žena iti na delo, in more šele po dnevnem delu opravljati domača dela. Zane-marjanje telesne oskrbe, popolno pomanjkanje duševne spodbude, jeza in kreg v družini, grobosti i. t. d. so posledice takega, z vednim pomanjkanjem in vedno skrbjo za najpotrebnejše spremljanega bitja. Brez veselja in brez kakega solnčnega žarka ginevajo leta in h koncu dobi komaj kotiček, da izdihne svojo trudno dušo.

Torej je delo vir bogastva — za druge. Za one, ki delajo, je vir vse bede in nadloge. Vsiljuje se torej vprašanje: Mora-li tako biti? Je-li sta delavec in delavka obsojena, ostati za vse večne čase priklenjena na pomanjkanje in revščino? Je-li utemeljeno po naravnih in socialnih zakonih, da uživajo drugi sami sadove dela in da ne preostaja

delavcu od tega nič drugega, kakor življenje, polno skrbi in pomanjkanja?

To vprašanje je davno že rešeno. Rešeno z milijonskimi odgovori: «Ne!» vseh onih, ki se zavedajo krivice in socialnih nasprotij, in se družijo v velike in male zveze, da spodbijejo oni sistem, ki je postal v človeštvu predmet preklinjanja: sistem izkoriščanja človeka po človeku.

Ne, ne more biti tako, kakor je sedaj. Ni bilo vedno tako in tudi ne bo ostalo vedno tako. Razmere, v katerih danes delavci trpe, eni več, drugi manj, so produkt razvoja. V rokah delavskega razreda samega je, da ta razvoj zaokrenejo v smer, da bo boljše, zaokrenejo v smer, da bo delo vir bogastva, vir sreče, ne več za tiste, ki nič ne delajo, temveč za one, ki delajo. V rokah delavskega razreda samega leži njega usoda. Ako bodo delavci in delavke posamezno, kakor prej, prenašali svojo usodo, jih bo ona udušila. Ako se ji zoperstavijo posamezno, bodo pobiti z brutalno pestjo kapitalizma. Ako pa se združijo, ako se pripravijo k skupnemu boju zoper sovražni sistem, zoper izkoriščanje in zatiranje, ako napredujejo korak za korakom, pridobijo eno socialno stopnjo za drugo, pridejo končno na cilj; potem bo delo vir njihov bogastva in njih sreče.

Začetek je že davno storjen. Tisoči, stotisoči, da, že milijoni sužnjev kapitala so že združeni v društvih in zvezah. Marsikaj se je že zboljšalo, kar je delavski razred pričel misliti in se jel boriti. A ti tisoči, stotisoči in milijoni še dolgo ne zadostujejo. Oni so komaj peti del vseh onih, ki vzdihujejo pod pezo kapitalizma, in tudi nasprotnik se že organizira in se pripravlja v boj za svoje predprave. Delavski razred more in bo šele takrat odločilno posegel v razvoj stvari, kadar bodo tudi one množice že ob strani stoječih, združeni v delavskih društvih, ko se bodo tudi te mase priklonile veliki vojski delavskega razreda.

Ne pomaga niti stokanje in tožbe, in zmerjanje in preklinjanje, niti bog, niti hudič, ako si delavstvo samo ne pomore. Vsi morajo sodelovati. Nihče ne sme stati ob strani. V organizaciji delavcev se nahaja moč, se nahaja boljša bodočnost delavskega razreda. Množite jo, večajte jo, vstopajte v njo vsi, ki se nahajate še zunaj nje! Vstopajte v lastnem interesu, v interesu vaše družine, vaših otrok, vstopajte v vašo strokovno organizacijo v zavesti vaše dolžnosti!

Delo je vir vsega bogastva in sreče, a stoprav tedaj, ako smo ga napeljali v našo strugo, da ne doteka več onim, ki so umeli zlati tok napeljati v svoj žep. Pomagajte osvoboditi delo, s tem osvobodite tudi sami sebe!

Z M E S.

Zakaj se razširja klerikalno časopisje? Znano je, da imajo klerikalci večinoma najmanj inteligentne pristaše. Saj je človek sploh le v dveh slučajih lahko klerikalec: Ali je nevednež, a i pa je koristolovec. Da nevedni ljudje tudi ne marajo mnogo čitati, je znano. Kako torej, da morejo imeti klerikalci toliko in še velikih časopisov? No, zato ker dobivajo denarja od drugih strani. Tako je n. pr. v Avstriji Pijevo društvo, ki nima drugega namena, kakor podpirati klerikalne časopise. Ustanovilo se je to društvo leto 1906. Po dveh letih je imelo 29.935 K 57 v premoženja, leta 1909 so iznašali njegovi dohodki 160.448 K 73 v. To je slo vse v žrelo klerikalnih listov. A to je le en vir, iz katerega gre denar v klerikalna upravnistva. Takih subvencij je še vse polno in tako je mogoče, da živi toliko klerikalnih listov. To bi moral biti nauk za delavce, da bi s svojo močjo povzdignili svoje časopisje, ki ne more imeti takih podpor in daril. A če ne bi imeli klerikalci takega časopisja, tudi ne bi imeli takega političnega voliva, kakor ga imajo.

Največ zadene v loteriji — loterija sama, oziroma država, ki jo vodi. Leta 1909 se je stavilo v loterijo 97.748.150krat in sicer 36.867.151 K. Povprečno odpade torej na eno stavo 38 vinarjev. V razmerju s prebivalstvom po stanju 31. decembra 1908 (26.995.896 duš) je prišlo na eno glavo 3,5 stav v vrednosti 1,31 K. Zadelo se je v loteriji 1.351.766krat v skupni vrednosti 20.206.094 kron. Ako zmanjšamo znesek stav za znesek dobitkov, dobimo čiste dohodke 16.661.057 K, ki pa kajpada niso enaki čistemu dobičku iz loterijskega monopola. Ošteti se namreč morajo še upravni stroški, ki so bili za leto 1909 proračunjeni na 2.215.150 kron, torej iznaša čisti dobiček iz loterije leta 1909 14.445.907 kron. V tem letu je bilo 3100 loterijskih kolektur. Ako primerjamo dohodke prejšnjih let z navedenimi dohodki, vidimo le malo izprememb, da je pomen loterije za prebivalstvo kakor tudi za finančno gospodarstvo države že več let skoro neizpremenjem. Iz teh števil izprevidi lahko vsakdo, kako brezmiselno je nositi težko prislužene novce državi v žrelo, ker ima samo ona koristi, a

oni ki stavi, nič, ker kar enkrat mogoče zadene, desetkrat več potem zopet znosi v loterijo. Proč z loterijo!

O zasedanju kranjskega dež. zbora, ki se je zaključilo prve dni tekočega meseca, ni vredno pisati. Klerikalci imajo v njem večino, delajo kot so navajeni tam, kjer so samosvoji gospodarji. Kar storé, store le v prid svoje stranke. Najslavnejši sklep je bil: izvolitev dr. Z a j c a za deželnega odbornika. Pa naj še kdo reče, da ni vse v redu!

Na občinske volitve v Ljubljani se že klerikalci práv pridno pripravljajo. Eno je gotovo, da bodo z izidom liberalci — presenečeni! Kdaj se bodo pa volitve vršile, to je pa še drugo vprašanje, ki tudi ni rešeno. Razpisane so; — za kdaj, pa ni povedano.

„Agro-Merkur.“ Liberalna velenakupna druga, s katero se je znani dr. Ž e r j a v, ki je osnoval z Ribnikarjem žolto organizacijo N. D. O., zelo bahal kot njen ustanovnik, je šla v konkurz! Tudi znak gospodarske zrelosti!!!

==== Zahtevajte knjižici pri Vaših kolporterjih! ====

Ravnokar ste izšli v poljudni zbirki potrebnih, poučnih in aktualnih spisov za slovensko ljudstvo

„Več luči!“

zanimivi in času primerni razpravici:

Strašna grozodejstva v samostanu čenstohovskem

in

Joj, joj, ta neznosna draginja!

Cena posameznemu zvezku 20 vln.

Iz idrijskega okraja.

Proračun mestne občine je na občinski deski razstavljen. Davkoplačevalci naj si ga ogledajo. Časa je do 24. t. m. Za pokritje stroškov predlaga mestni svet 7% povišanje doklad.

Nova klavnica se bo vendarle zidala. Komisija, poslana v Idrijo, je popravo stare klavnice zavrгла. Zidala se bo nova na posestvu g. Matévža Moravca. Poleg klavnice je določeno tudi sejmišče. Treba je za vse to še odobrenja občinskega odbora.

Le 10 vinarjev draginjske doklade pride v poštev z 1. decembrom t. l. Skupaj torej 20 vln., to pomeni toliko, v kolikor se idrijsko delavstvo za organizacijo briga. Kdaj bo še 20 kron?

„Po „Naprejevi“ zaslugi so bili od dela odslovljeni,“ klepeče še vedno nek klerikalni klevetnik v „Naši Moči“ in blati neljube mu osebe. Temu znanemu duševnemu in telesnemu velikanu, bodi povedano, da vedoma laže, čeprav se ponša v vsakem oziru, da je abstinent, torej tudi v lažeh. Prepričani smo, da mu je o tej zadevi ravno toliko znano, kot je pazniku dotičnega dela na Leopoldovem, ki je delavcem sam povedal, da bi bili dotični delavci takoalitako odslovljeni, čeprav malo pozneje. Mogoče bo s češkimi uradniki ravnotako, da bodo odslovljeni, ker to želi dopisnik Gostinčarjevega žurnala.

Avtomobilna vožnja iz Logatca v Idrijo za blagovni promet namerava vpeljati erar za svojo potrebo. Na poizkušnji ima že par vozov, ki vozijo erarično blago. Želeti bi bilo, da bi se našlo podjetje, ki bi prevzelo ves promet z avtomobilno vožnjo Idrija-Logatec, ravno tako tudi pošto in osebni promet. Kajti cesta iz Idrije v Logatec ne odgovarja avtomobilni in živinski vožnji in bati se je nesreč. Z avtomobilno vožnjo vsega prometa, bi izginilo precej živine s ceste in mnogo nesreč bi bilo preprečenih. Blago bi tudi lahko ceneje dohajalo v mesto in ne tako pokvarjeno, kot se to sedaj dogaja. S tem bi postala tudi cesta lepa, kar je sedaj nemogoče, vsled neštevilnih voz, ki vsak dan vozijo v Idrijo. Logatčanom pa bi bilo pomagano s tem, da bi se poljedelstvo in goveji živinoreji bolj posvetili. Upati je, da se bodo dosedanji spediterji za to vprašanje zanimali, dokler je še čas.

Po čeških uradnikih tolče klerikalni list „Naša Moč“. V št. 46. piše med drugim sledeče: „Najslabši so uradniki Čehi, ti ne privoščijo delavcu slane vode. Ni čudno, da se med delavstvom sliši, kadar se kako uradnisko mesto izprazni: Bog daj, da bi prišel Nemeč. Delavstvo bi raje videlo in si želi uradništva, naj-sibo katerekoli narodnosti, samo češke ne, kajti v vsakem češkem uradniku vidi idrijski delavec egoista.“ Tako torej obsoja klerikalno glasilo češke uradnike na sploh. To pa je nesramnost prve vrste, ki zasluži obsodbe od strani delavstva; kajti v njega imenu češkima uradnikom na sploh, med kojimi je mnogo vsega spoštovanja vrednih oseb, nekaj podtikati, se pravi hujskati tudi dobro uradništvo proti delavstvu in sicer iz samo zlobnega namena. Ne zagovarjamo uradnikov, če povemo svoje mnenje. Smo pa proti temu, da

bi se s slabimi obsojali tudi dobri uradniki pa najbode že te ali pa one narodnosti. Kako more zdravnik Čeh ali drug uradnik biti delavstvu naklonjen če vidi, da ga isto po krivem sovraži. Mnenja smo in tudi prepričanja, da si splošno delavstvo z uradništvom, če so ti sami Slovenci ali pa Italijani, ne more dosti pomagati, če delavstvo samo ni zavedno in organizirano, kajti žalostne izkušnje zgodovine idrijskega delavstva nas učijo, da ima zavednost delavstva več veljave za izboljšanje položaja istega, kot pa če bi imeli same Nemce za uradnike. Sicer pa vemo, zakaj tolče klerikalec po čeških uradnikih, zato ker je med temi najmanj klerikalcev. Boji se, da bi se nadalje ne mogle polniti rudniške pisarne z klerikalnim materijalom, kot se je to dosedaj godilo ravno pod slovenskim uradnikom, čeprav je bil liberallec. Nedavno smo mi grajali nelojalno postopanje uradnika Čeha, glede zavarovanja mladih delavcev. Padlo je vse klerikalno časopisje po nas in to še vedno ponavlja, da si mu nismo očitali tega, kar danes očita vsem Čehom ravnoisti list. Pa naj še kdo reče, da klerikalci niso od vrha do tal nesramneži.

„V tem pa je bila zvižča“ kriči «Slovenec» v dolgih kolonah, «ker nista k lokalnem ogledu, ki ga je zahteval Alojzij Kobal, prišla Lapajne in Tukač dne 22. marca t. l., ker sta bila na vabilih naznanjena. Posestnici, sosedi Kobala, prišli sta pred določeno 3. uro; odbije 3. ura, od županstva še nihče ne prihaja. Zato gresta v hišo in gledati pri oknu, kdaj pride komisija, da podasta svoj ugovor. Namesto Lapajmeta in Tukača prišel je četrť na 4. uro pač tajnik Julij Novak in soc.-demokratski voditelj in občinski odbornik Iv. Straus. A ta dva nista bila napovedana na razpisu, torej nista prišla na lokalni ogled in posestnici sta čakali, da prideta Lapajne in Tukač. Drugi dan pa šele izyesta v občinski pisarni, da je bil to ogled in da je dobil Kobal staybemo dovoljenje, ker ni nobeden ugovarjal.» — Tako zagovarja «Slovenec» dve bodoči klerikalni volilki. Tisti «Slovenec», ki je nedavno pisal, da je bil med imenovanima navzoč tudi c. kr. uradnik kot zastopnik rudnika, da poda eventualni ugovor, ker je dobro vedel, da je to komisija, čeprav ni Lapajmeta in Tukača, ker ta dva sta samo člana stavbenega odseka, ki pa nista primorana udeležiti se ogleda. Pač pa morajo biti navzoči župan ali njegov namestnik, občinski zapisnikar in obveščene stranke. To se je

ob določeni uri tudi vršilo. Prišel je c. kr. zastopnik g. Šotola, Kobal sam in zastopnika občine. Kobalovih sosed pa ni bilo, ne zato, ker sta pričakovala Lapajmeta in Tukača, ampak zato, ker sta dobro poučeni že naprej vedeli, kako se jima je ravnati, da bo njih zmaga in županstvo bo imelo zopet eno blamažo več. «Slovenec» se sklicuje, da je pred leti pokojna bivša posestnica tudi nekaj podobnega hotela zidati pa se ji vsled ugovora sosed ni dovolilo. No, je mogoče res, če je bil ugovor opravičen in ne nahujskana nagajivost, kakršno si lahko vsak misli, da je sedaj. Če bi ne bilo to res, bi se za dotične «Slovence» tako ne zavzemal in bi se bile v kako pogajanje za eventualno odškodnino spustile, pa tega niso hotele. «Slovenec» trdi, da se liberalci boje, da bi S. L. S. posegla tudi po Idriji. Mi socialisti demokratje pa pravimo, kjer je ljudska volja, naj se ista izvaja, ne pa terorizem, kakršnega si mislijo klerikalni veljaki, ki so v Idriji od ljudstva pač osamljeni. Konec, pa smo prepričani, da vsaka sila le nekaj časa traja, tako bo tudi v Idriji.

Varnost proti koleri, hoče urediti okrajno glavarstvo tudi v Idriji. Greznice in stranišča se bo moralo popraviti pri nekaterih hišah. Kolerama torej še dovolj časa čakati, predno bo v Idriji vse to uresničeno.

Izvanredni občni zbor trgovske zadruga v Idriji se je vršil dne 28. m. m. pri gđc. Leni Lapajne v Idriji. Spored je bil: 1. Čitanje novih pravil in preuredba točk § 11 in 14. 2. Novoletna darila. 3. Slučajnosti. Glavna razprava seveda je bila, da bi smel vsak trgovec imeti kolikor bi hotel učencev in nič pomočnikov. Novoletna darila pa naj bi se odpravila, so zahtevali večji trgovci, dobro vedoč, da oni ljudi lovijo s procenti od vrnjenih čekov. Mali trgovec, ki tega ne more, pa ne sme nič dati novega leta svojim odjemalcem. Ali ni to lepa sloga velikih z malimi?

Nekdaj in danes. Kdo se ne bo spominjal, kako so še nedavno duhovniki iz prižnic in spovednic rohneli proti plesu. Dekle ali fant, ki sta v nedeljo šla na ples, nista več dobila odveze pri spovedi. Na prižnici pa se jih je proglasilo za največje razuzdance. Hiše, v kojih se je plesalo, so bile izročene prokletstvu in javnemu zaničevanju. Danes pa so, nekđaj tako grešnih plesov, postali voditelji duhovniki sami. Ples na katoliški podlagi je postal nekaj navadnega, celo vzvišenega, razvedrilnega, svetega. Taki plesi se smejo obhajati

ob največjih praznikih, tudi na deželi med kmečkim ljudstvom, kjer se je še nedavno najbolj proglašal za strašno zlo. Nekdaj so se proti plesu in njegova naslednjih čitali pastirski listi, razni duhovniki pa so spisali o tem debele knjige. Danes to ne velja več. Kri dveh mladih plesalcev na katoliški podlagi ostane tudi še v tako tesnem stiku mirna, ker po nekdanjih cerkvenih naukih ni bilo. S plesom so bile nekdanj združene vse strasti in pijančevanje, kar je imelo strašne posledice. Vse to je sedaj proč, katoliško prepričanje zmaga vse naravne čute, če se pleše še tako pozno v noč. Nek tak razvedrilni ples so priredili na Marijin praznik tudi spodnje-idrijski orli po stari navadi pri Močniku v Srednji Kanomlji. Plesalo se je pod vodstvom treh mladih duhovnikov in enega lemenatarja v pozno noč. Razume se, da na tako važni priredbi, ki se vrši v hriboviti in samotni Kanomlji samo tedaj, kadar se naši orli hočejo javno pokazati, ni smel zaostati tudi naš Jože Gostinčar. Dane prilike, da plesalcem sporoči o vseh svojega poslančevanja, pač ne sme zamuditi, kajti v Kanomlji je tudi dobil nekaj glasov. In tem volilcem, ki jim je ples prva briga, se tudi najlažje dopove; čitati zna komaj vsak deseti mašne bukvice ali k večjemu še «Bogoljuba», ni torej treba zbranih besed. Tako jih tudi Jožetu ni bilo treba, prišparal si je bil še nekaj, da pove v Idriji, na veteranski veselici pri Didiču. Ker je pa bil tudi tukaj ples glavni predmet, mu ni bila prilika dana, da bi govoril. Gostom veselice pa je bilo tudi vseeno, saj novega tistemu, ki zna čitati in samostojno misliti, Gostinčar pač ne more nič povedati, k večjemu to, da so klerikalci zagrešili nezmosno draginjo.

Iz Tržiča.

Občinske volitve v Tržiču bodo zanimive. Po sedanjem volilnem redu bomo nastopili tudi delavci s svojimi kandidati. Ako bo med delavci trdna volja in pamet na prvem mestu, bomo tudi v tretjem razredu prodrli, četudi so klerikalci tako protidelavsko zasukali ves volilni red. Za klerikalce v boj pač zavedni delavec ne more iti, ker v lastno skledo pljuvati pač ne gre!

Organizacija! Iznova in iznova apeliramo na sodruge, naj se čvrsto oprimejo svoje strokovne organizacije. V sedanji dobi je uujno, da je delavstvo s podvojenimi silami na straži!

Križe pri Tržiču. Naš župnik Zabukovec zmeraj še zmerja socialne demokrate. Nič mu ni

prav, da smo tudi v Križeh. Rad bi imel le svoje backe v občini — no, tudi kmetje bodo spogledali in izpoznali, da ni tako, kakor trdi Zabukovec in tudi oni bodo visoko cenili socialno demokracijo kot stranko zatiranih in potlačevanih.

Klerikalce najbolj bolé v Tržiču — socialni demokratje. Saj njihovi listi (časniki) se vedno zaganjajo v socialne demokrate! Vsak zavedni delavec pride gotovo do tega, da postane socialni demokrat, kar je čisto naravno. Katera druga stranka pa stori sploh kaj za delavce? Klerikalci delavstvu le škodujejo! Obžalovati je le, da je sploh med ljudstvom premalo zavednosti. V sedanji draginji bi pač vsakdo moral spoznati, kam vodi klerikalna politika — namreč: do lakote. In kdor dela zato, da bi bilo delavsko ljudstvo še bolj lačno, nego je že, ta je sovražnik njegov!

Naš župnik se s kaplanom nič kaj ne zastopi. Kaplan bi rad za ženske edino društvo sv. Jožefa, župnik pa pravi, da mora tudi Marijina družba ostati. Radovedneži pravijo, da bi radi vedeli, kam jo bo Poldka potegnila . . .

Romanje v Jeruzalem je povzročilo pri nas obilo kupčije. Vse se prodaja. Papov, Papov — zakaj nisi šel tudi Ti, predno si začel konsum, v Jeruzalem . . .!

Z Jesenic.

Zaradi sankcionirane občinske volilne reforme, hodijo župniku Skubiču raznovrstne skrbi po glavi, ker ne ve, kakšno stališče bomo mi zavzeli pri tem. Radovedni smo pa mi, kakšno bodo zavzeli klerikalci. Ali se bodo še naprej družili z liberalci pri volitvah. Dosedaj je bilo to z narodne strani «opravičeno», po novem volilnem redu pa odpade nemška nevarnost. Morda pa skočijo sedaj v tovarniški tabor. Zaupati jim ni, kajti niso še pozabljeni narodni grehi jeseniških klerikalcev. Na Jesenicah pridejo v poštev štiri stranke pri volitvah. Da se bo mešetarilo in družilo proti delavcev je gotovo. Mi bomo pa opazovali in poročali javnosti vse, kako se bodo trudili potlačiti delavske glasove.

Omeniti moramo nekaj nespamaosti jeseniških deklet — cerkvenih pevkv, oziroma Marijinih devic, pri pogrebnem sprevodu Ivana Končana. Te device so stale komaj štiri korake od sprevoda in so se mimo idočim nosačem krste nesramno posmehovale. Marijine hčerke so torej zasmehovale katoliški pogreb. Ali vas mar tako uče katoliški

duhovniki! Ena, dobro znana od tebe, je celo rekla: tako ga nesejo kot prašiča. Tiste, ki so zasmehovale cerkveni pogreb, so sledeče: Bolejeva, Štravsova, Rekarjeva, Jeričeva, Štebeltova in še nekatere druge, ki jih bo državni pravdnik prijel za vrat radi motenja vere, oziroma radi zasmehovanja kat. pogreba. Ta pogreb in počenjanje tercijskih duš je odprl oči nekaterim udeležencem pogreba, da so izprevideli, kaj je vera in kaj je klerikalizem. Vidimo torej, da je tercijskalkam vse duhoven, svetost in prava vera pa ni nič. Samo da je kaplan zraven, potem je nekaj vredno.

Klerikalci so pred kratkim natepli v svojem del. domu policaje. Če premislimo, da «Naša Moč» soboto za soboto očita privržencem drugih strank poboje in rope i. t. d., se nam pač čudno zdi, kako da si upajo ti Marijini otroci napasti policaje. Toda to je resnica in ovadba od strani policajev je že sla v Kranjsko goro.

Konsumno društvo za Jesenice in okolico je končalo s 15. okt. svoje prvo leto obstanka. Obstalo je častno. Konec tek. meseca se predložo računi članom, ki bodo potem na občnem zboru sodili o delu prvega leta. Po našem mnenju bo sodba za vse tiste, ki so se prvo leto žrtvovali, ugodna.

Centralizacija konsumnih društev. Na več sestankov se je že razpravljala misel, ali bi ne bilo prav, če se «kons. društvo za Jesenice in okolico» združi s «kons. društvom za Ljubljano in okolico» v eno, tako, da bo na Savi in Jesenicah podružnica centralnega društva v Ljubljani. Soglasno mnenje vse razumnih združnikov je, naj bi se ta združitev čimprej izvršila, ker bo pomagala Jeseničanom in Savičanom le ugodnosti. «Kons. društvo za Ljubljano in okolico» ima že pet prodajalen; če se tem pridruži še naša iz Save in ustanovi še ena na Jesenicah, jih bo sedem; k tem se pridružijo po ena v Trzinu, v Sv. Petru na Krasu itd. tako, da bi se polagoma napravila mogočna gospodarska organizacija, ki bi bila kos vsaki konkurenci. — Sodrugji na Jesenicah, razmišljajmo o tem in že na tem občnem zboru storimo, kar se da! Napredek — bodi naša parola.

Kaj bo z občinskimi volitvami na Jesenicah? Po novem obč. vol. redu bilo bi že čas, da se začne priprave. Čas je že, da se da občino v upravo izvoljenih mož! — Sodrugji — krepko na delo.

Časopisje je važno orodje v političnem, v gospodarskem in kulturnem boju! Sodrugji, širimo naše delavske liste, berimo jih in razmišljajmo o prebranem.

Lažnjivci. Sobotne novice iz Jesenic v «Slovenecu» so pač vedno z resnico v nas križ. V soboto, 5. t. m. se je pobožni dopisnik zlagal, da je bil na shod 30. okt. na Jesenice povabljen sodr. A. Kristan, pa da ni prišel itd. Res je, da s. A. Kristan na shod ni bil povabljen in če bi tudi bil, ne bi mogel priti, ker je 30. okt. imel shod v Istriji. No, pa pobožnemu katoličanu ena laž več ali manj — pri velikem številu ena ne pomeni veliko . . .

Da je „Naprej“ lagal o gosp. Korošču, tako sedaj bobnajo klerikalni listi in listici . . . V zadnji številki smo že pribili, da je vest o g. Korošču mistifikacija, ki smo jo takoj lojalno i osebno i v pismu javno popravili brez pritiska! Tako delajo povsod pošteni ljudje. Pri klerikalnih listih je seveda drugače . . .

S Štajerskega.

Trbovlje. Kakor le „Naprej“ že poročal, se vrše meseca decembra pri nas občinske volitve, ki bodo zanimale tudi marsikaterega trboveljskega bralca „Napreja“. Voliti bo treba precej mož, a vendar naši volilci ne bodo mogli ustreči vsem častiželnim kandidatom. Pravijo, da bo tudi korito, pri katerem se je v zadnjih treh letih prav dobro počutilo nekaj gospodov, za vse, za blagor lastne občine vnete gospode premajhno. Kakor se sliši, bo novi odbor sestavljen večinoma iz mirnih za blagor občine skrbečih sorodnikov, ki bodo kakor dosedaj ponižni hlapci raznih direktorjev tukajšnjih fabrik in rudnikov. Da v taki družbi ne bo prostora za primerno zastopstvo delavstva in kmetov, se lahko vidi. Zato pa svetujemo volilcem, da naj nikar ne sklepajo kompromisov, temveč naj volijo odločne, neodvisne može, ki se ne bodo samo proti dobremu plačilu, žrtvovali za našo delavsko občino. — Prihodnjič kaj več.

Hrastnik. Odkar toči kons. društvo tudi vino, ne da raznim gospodom miru. Poprej, ko ni bilo tega, so lahko izkoriščali ubogega delavca kakor se jim je poljubilo; seveda sedaj to ni več tako mogoče. Denuncira se na vse načine, na okr. glavarstvo, na žandarmerijo i. t. d. Mi bi ne zamerili nič, kakšnemu gosp. gostitničarju, ampak

denuncira nas največ nek drug gospod, katerega ime nam je dobro znano. Gospod, ali Vas ni sram, da ne privoščite ubogemu rudarju glažek vina? Le denuncirajte tako kakor do sedaj, samo toliko poštenosti pa le imejte, da se tudi podpišete drugikrat; kajti anomimno pisati je pač lumpovsko. Nikar ne mislite, da mi ne vemo za Vase blagorodno ime. Zapomnite pa si: Der größte Schuft im ganzen Land, ist und bleibt der Denunziant.

Hrastnik. Kako si Logarjev Lojzek predstavlja izvolitev župana: Pred nekaj dnevi je prišel k Lojzku neki kmet — — — radi kupčije. Med pogovorom pride Lojzek tudi na bodoče občinske volitve. Pravi kmetu, da naj ne volijo demokrate, kajti, če to store, bodo demokratje dobili deset odbornikov in si bodo izvolili Sitterja za župana. Potem pa bodo kmetje že videli hudiča, kajti demokratov se je treba bati. Če sta Lojzek in Žani tako v strahu, da ne bi bil Sitter za župana, jim moramo že pojasniti, da se župan voli izmed 30 odbornikov. Kmetje pa naj si zapomnijo besede Lojzeka: „da je neumnost kmeta izvoliti v odbor, ker nima časa k sejam hoditi.“ Gospode ravnatelje i. t. d. naj se voli, kateri kaj razumejo in imajo časa dovolj. Lojzek dobro si je pogodel. — Gospoda Logarjeva, kajne da se je treba bati demokratov, delavcev, kajti oni so vam pomagali tisti kupček zlata, ki ga imate, skupaj spraviti, zaradi tega so pa hudozneži. Povemo vam pa, da bomo preskrbeli, da se vam jih ne bo treba bati. Mislimo, da če se lahko berač hiše ogne, temlažje se bodo rudarji vas ognili. Delavci, spoznavajte svoje nasprotnike!

Dne 27. novembra bomo ustanovili podružnico unije. Rudarji! S tem se bode postavil temelj za nas tako prepotrebni močni organizaciji. Na ta dan bode ob 3. uri popoldne javen shod v gostilni g. Fr. Eržena z dnevnim redom: 1. ustanovitev podružnice rudarjev; 2. občinske volitve ter poročilo občinskega odbornika sodrugega Ig. Sitterja o njegovem delovanju v občini. Rudarji ter občinski volilci pridite vsi do zadnjega na ta velevažen shod. Nihče naj ne manjka.

Hrastnik. Dne 18. oktobra sta se sprla doma v kasarni rudarja Koprivc Karel in neki Boh. Boh, kot znan pretepač, zapodi prvemu nož v glavo ter ga smrtno rani. Koprivc je nekaj dni še bil

doma in potem šel v rudniško bolnišnico v kateri je bil okolu osem dni. Prosil je gospoda dr. Marciusa, naj ga izpusti iz bolnišnice, na kar ga je v resnici izpustil. Dne 2. novembra sta pa dva rudarja omenjega Koprivca na pol mrtvega pripeljala nazaj v bolnišnico, v kateri je drugi dan popoldne umrl. Gospod dr. Marcius je dne 2. novembra privolil, naj se pošlje omenjenega bolnika v ljubljansko bolnišnico, seveda šele sedaj, ko je bilo prepozno. Mi smo prepričani, ako bi se tega fanta takoj poslalo v ljubljansko bolnišnico, da bi mu ne bilo treba iti tako zgodaj v grob, a pri nas je že ta navada, da se čaka toliko časa, da je potem prepozno. — Mladim rudarjem pa kličemo, da naj opuste vsak pretep in se naj pridružijo svojim že borečim sodrugom ter naj pomnože vrste naše strokovne organizacije.

Hrastnik. Naši mogotci so iznašli neko dobro zdravilo proti koleri in sicer to, da rudarji ne smejo imeti kuretine, češ, s tem se zanese kolera v naš toli zdravi kraj. In res so izdali ukaz, s katerim prepovedujejo rudarjem imeti te živali. Nam se pa vsekakor čudno zdi, da imajo ti ljudje svoj nos tam, kjer ni smradu, tam pa, kjer so stranišča vsa polna in takorekoč teče nesnaga kakor mali potok mimo delavskih hiš, tam pa seveda nič ne smrdi. Oni si menda mislijo, saj tam stanujejo umazani rudarji, naj le smrdi. Tam, kjer mi stanujemo, bomo že skrbeli, da se mora izprazniti vsak mesec po dvakrat. Kuretine pa delavci ne rabijo, saj je nevarnost, da bi si pokvarili želodce, če bi jo uživali, kajti njihov želodec ni vajuen takih jedi, ker komaj vsak božič enkrat dobi kaj takega. „Za nas so kure,“ tako si misli gospôda, „ko imamo želodec že vajuen na taka jedila.“ Torej rudar, hitro proč s kurami! Nesnaga pa naj ostane, da ne boš imel prevelik apetit in boš rabil tako manj „fasunge“. Vidiš, rudar, kako dobri so ti gospodje za sebe. Ali se ti bodo vendar enkrat odprle oči? Čas bi že bil.

Hrastnik. Kdor je imel priložnost od dne 13. do 17. oktobra priti v naš kraj, si je pač mislil, da je mogoče prišel na Rusko, ali da je izjemno stanje; kajti za vsakim vogalom si videl žandarja. „Kaj se je pa zgodilo?“ je vprašal neki tujec. Dobil je odgovor: „Steklarji so stavili neke zahteve.“ „A že vem, kadar delavec kaj zahteva, se mu pošlje mesto kruha svinca.“ Mislilo se je steklarje s tem ustrašiti, da se ne bodo upali nič več ganiti ter da bodo zopet popadali pred ka-

pitalista, proseči ga odpuščanja. A časi se izpreminjajo. Steklarji so ostali trdni in so tudi dosegli, kar so zahtevali; namreč 14 dnevno plačo in delavsko posredovalnico za delo. Gospodje žandarji pa so bili najbrže veseli, ker niso imeli nič opraviti.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da imam vsake vrste

galoše

v zalogi. Cena ugodna Popravljam tudi galoše, Na sploh se priporočam za vsa dela, spadajoča v čevljarstvo stroko

S spoštovanjem

Josip Kerševan
čevljar v Idriji.

Zagrebski
Franck

..... kot tovarniško znamko

priporočujemo kot priznani **najboljši** pridatek za kavo!

Bl. trgova 71555, 1187

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: «Tri jelke». — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Dragotin Puc

tapetniški in preprogarski mojster
Ljubljana :: Marije Terezije cesta 16.

Kdor svoj želodec ljubi,
ne pije drugega, kakor
želodčni likér

Marsikdo zdaj še živi.
Ker ga „FLORIAN“ krepi!

Želodčni liker „FLORIAN“ ne slabi in ne
:: omami kakor razne opojne ::
pijače, ampak daje moč in veselje do dela.

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetna kakovost „ „ 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

 Ceno češko postelno perje!

5 k grovega oskubenega K 9.60
holjše K 12.—, belo, mehko oskubljeno K 18.— do K 24.—, snežno-belo, oskubljeno K 30.— do K 36.— Pošilja franko po povzetju. Zamenja se in vzame se nazaj, če se povrnejo poštne stroški. 228 6-6

Benedikt Sachsels, Lobes 371 pri Plznuju, Češko

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar
v Ljubljani :: Pod trančo.
Cvetlični sal n izdeluje šopke, vence s trakov
Vrtnarija na Karlovski cesti 2
Zunanja naročila točna

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico
 :: vpisana zadruga z omejeno zavezo ::

sprejema od svojih članov

hranilne vloge

ter jih obrestuje

≡ **po 5%** ≡

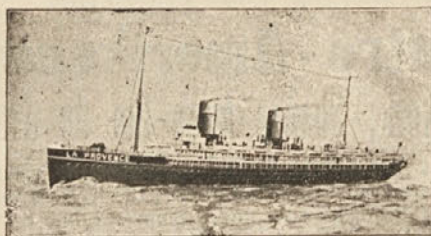
od dneva vloge do dneva vzdige.

Pisarna je: Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II. — **Prodajalne so:** Ljubljana, Sodna ul. 4; Krakovski nasip 10; Vodmat, Bohoričeva ul. 12; Šiška 150 in na Glincah.

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana
 Prešernova ulica šte. 9

priporočata v največji izbiri po najnižjih cenah

obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklince.

Samo 6 dni!

Ed. Šmarda

potovalna pisarna
 v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 18.

Francoska linija Havre-
 New-York **samo 6 dni!**

Edina

**KOLINSKA
KAVINA
PRIMES**

je

najokusnejši

in edino

pristni domači izdelek

Sodrug! Delavci! Vsi v organizacijo!!

Potniki v severno in južno Ameriko

voziyo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro - Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovešimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d. **Odhod parnikov:** V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz v Ljubljani,

Kolodvorska ulica štey. 26

